

ÅRSRAPPORT

FRI - Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold

2023

INNHold

Årsrapporten gir et innblikk i noe av arbeidet til FRI det foregående året.
Mer informasjon om de ulike prosjektene, målene eller
aktivitetene finner du på www.foreningenfri.no

Innholdsfortegnelse	2
Lederartikkel	4
Organisasjon	6
Ekstraordinære landsmøter	7
Landsstyret	7
Sentralstyret	8
Sekretariatet	8
Utvalg	9
Pride-utvalget	9
Revisé	9
Organisasjonsutvalget	10
Transpolitisk utvalg	10
Gave-/giverordning	10
Aktivitetsfondet	11
Det internasjonale solidaritetsfondet	11
Skolering og tillitsvalgte	12
Aktivitet, synlighet og resultater	13
Representasjon	14
Kjønnsmangfoldsfeltet	16
Lokal aktivitet	18
Pride	19
Året etter 25. juni	20
Mimmearkeringer over hele landet	20
25. juni-rapporten	21
Rapport om ytringsklimaet for skeive på sosiale medier	21
Støttegruppa 25. juni	22
Et mørkt kapittel - Sak om Pedofil arbeidsgruppe i DNF-48	23

Internasjonal avdeling	24
Partner, brobygger og pådriver	24
Handlingsplaner og veiledere	25
Equal Rights Coalition	26
FNs menneskerettighetsråd og FNs kvinnekommisjon	26
Internasjonalt informasjonsarbeid i Norge	27
Nettverkssamarbeid og kompetansestyrking av norske aktører	27
Utstilling - Skeive i Ukraina	27
Oslo Pride internasjonale program	27
Partnersamarbeid i Europa, Asia og Afrika	28
Øst-Europa: Støtte til utsatte lhbt-organisasjoner	28
Afrika: Alliansebygging mellom lhbt-personer og religiøse ledere	29
Asia: Barn og unges rettigheter	30
Kjønns mangfold	31
Tilbakesteg på behandlingsfronten	31
UKOM-rapporten	32
Utredning av tredje juridisk kjønn	32
Helsestasjonen for kjønn og seksualitet	33
Rosa kompetanse	34
Teamet	35
Nettverksseminar	36
Helse og sosial	36
Skole	37
Barnehage	38
Barnevern	38
Justis	39
Arbeidsliv	39

FRI - Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold
Mariboegate 13, 0183 Oslo
post@foreningenfri.no

Innhold og design: Sindre Garret Lamvik Sollie

Lederartikkel

– Når nok et år for FRI skal skrives inn i rapporter og historien, er 2023 ett av de årene i FRIs historie der arbeidet for skeives rettigheter fortsatte, utrettelig, til tross for flere organisatoriske utfordringer. Arbeidet som har blitt gjort over hele landet av frivillige, tillitsvalgte og ansatte har flere steder til og med blitt styrket, og vi har fått gjennomslag for flere viktige politiske saker. Vi er imponerte over alt FRI har fått til, som du kan lese om i denne rapporten.

I juni ble det endelig vedtatt at menn som har sex med menn kan gi blod på lik linje med heterofile. Den diskriminerende praksisen som har eksistert frem til 2023 er et av mange eksempler på hvordan de av oss som er skeive kan oppleve at fordommer kan føre til færre rettigheter og mindre frihet, i både store og små spørsmål. Endringen viser at det norske samfunnet på flere områder går i positiv retning, og at vi ikke skal behandles dårligere eller annerledes på bakgrunn av at vi er hvem vi er, eller hvem vi elsker. Når denne årsrapporten skrives har vi fått vite at implementeringen av dette har støtt på utfordringer, og vi følger prosessen nøye videre for å sørge for at det nye regelverket blir satt ut i praksis på en god måte.

Forbudet mot koverteringsterapi ble vedtatt like etter FRI's ekstraordinære landsmøte i desember. Mange har kjempet hardt gjennom lang tid for å få dette forbudet på plass. Det var en stor opplevelse å være til stede da et bredt tverrpolitisk flertall på Stortinget vedtok forbudet mot behandling eller forbønn som har til hensikt å endre en persons seksuelle orientering eller kjønnsidentitet. Dette forbudet markerer et viktig og nødvendig punktum for å avslutte en praksis som har vært skadelig for altfor mange av oss.

FRI's arbeid for likestilling og mot diskriminering av skeive gjøres på ulike nivåer og måter nasjonalt og internasjonalt. De faste møteplassene og aktivitetsgruppene i fylkeslagene våre gir folk pusterom, tilhørighet og fellesskap. Pride-festivalene våre engasjerer små og store lokalsamfunn til å feire mangfoldet og se sitt eget bidrag til å skape et mer åpent og rettferdig samfunn. FRI's kompetansehevende tiltak bidrar sterkt til at det offentlige Norge har kunnskapen og verktøyene som kreves for å kunne møte skeive på en trygg og inkluderende måte. Vårt internasjonale arbeid for lhbt-personers menneskerettigheter verden over, og våre langsiktige partnersamarbeid med søsterorganisasjoner og allierte i det sørlige Afrika, Øst-Afrika, Sør-Øst Asia og Nepal er banebrytende i internasjonal kontekst og har oppnådd stor legitimitet som en del av Norges utenrikspolitiske arbeid.

Samtidig er arbeidet vårt på langt nær ferdig. Det gjenstår fortsatt mye før alle skeive kan ha friheten til å være seg selv. Rettssaken etter terroren 25. juni vil for mange bli et smertefullt tilbakeblikk til da tryggheten vår ble angrepet på en brutal måte, hvor flere fortsatt bærer med seg både synlige og usynlige sår. Videre har vi fremdeles en lang vei å gå før det å være transperson ikke gjør deg særlig utsatt for diskriminering, trakassering og hatkriminalitet, noe flere viktige rapporter i 2023 ga oss innsikt i.

Vi står klare for å fortsette arbeidet vårt i 2024, både internt og eksternt. I året som kommer vil vi fokusere på viktige politiske prosesser opp mot stortingsvalget i 2025. Samtidig som vi skal fortsette å skape trygge møteplasser hvor FRI's målgruppe kan få pusterom, og oppleve samhold, trygghet og frihet til å være akkurat sånn som man er.

Vi ser frem til å videreføre FRI's politiske mangfolds- og likestillingsarbeid, og til å motivere flere til å bli med i dugnadsarbeidet for et likestilt Norge.

**Med samlet hilsen,
Sentralstyret i FRI**

Organisasjon

FRI er en demokratisk medlemsorganisasjon som til enhver tid styres av medlemmene som bruker stemmeretten sin og engasjerer seg på ulike nivåer av organisasjonen. Gjennom fylkeslagenes årsmøter og medlemsmøter kan medlemmene bestemme aktivitetene og den politiske virksomheten i sitt fylkeslag, eller foreslå saker til landsstyret eller landsmøtet. Medlemmene våre er det viktigste fundamentet i organisasjonen, vi hadde 3152 betalende medlemmer pr 31.12.2023

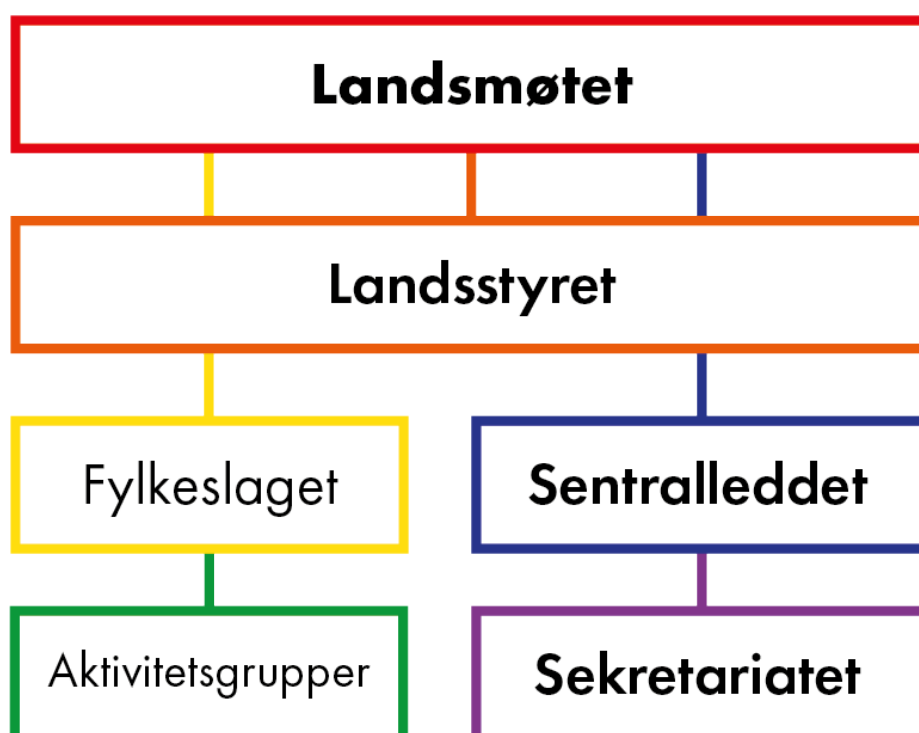
I 2023 har FRI opplevd en rekke betydelige endringer og utfordringer, spesielt knyttet til lederskap og organisasjonsstruktur. Med flere nøkkelpersoner som har trukket seg gjennom året, har organisasjonen vært nødt til å tilpasse seg og reorganisere gjennom to ekstraordinære årsmøter for å fylle tomme posisjoner i ledelsen. Til tross for disse utfordringene, har FRI fortsatt sitt arbeid.

Organisasjonen har engasjert seg både nasjonalt og internasjonalt gjennom deltakelse i konferanser, samarbeid med ulike organisasjoner og arrangementer som fremmer skeivesrettigheter.

Organisasjonsutvalget har jobbet med å evaluere og forbedre organisasjonsstrukturen for å sikre en mer effektiv drift. Dette inkluderer forslag til endringer som skal styrke FRI som rettighetsorganisasjon, samt forbedre intern kommunikasjon og opplæring for tillitsvalgte.

Gjennom 2023 har FRI også fokusert på organisasjonsutvikling, skolering, interne prosesser som varslingsrutiner og trusselvurderinger, samt fundraising.

Til tross for utfordringene med lederskapsvakuum og behovet for reorganisering, har vi strebet etter å tilpasse oss og fortsatt vårt viktige arbeid for skeive.

Ekstraordinære landsmøter

FRI avholder ordinære landsmøter annethvert år, men i 2023 ble det avgjort å arrangere to ekstraordinære landsmøter for å supplere frafall i sentralledet. Rundt påske trakk sittende Organisasjonsleder, Odd Thomassen seg fra sitt verv. Det ble senere bestemt at valg av ny organisatorisk nestleder skulle ha så høy grad av demokratisk forankring i medlemsmassen som mulig, og derfor besluttet FRI sentralt å kalle inn til et digitalt landsmøte. Der ble Frode Lagset supplert med som organisatorisk nestleder.

Da ytterligere fem sentralstyremedlemmer valgte å trekke seg 11. september, og lederen trakk seg en måned senere, den 10. oktober, ble det besluttet å holde et ekstraordinært landsmøte. Dette møtet fant sted på Gardermoen 2. desember, hvor Hilde Arntsen ble valgt til ny leder, Viljar Eidsvik til politisk nestleder, og Olav Ranes til organisatorisk nestleder. Hasti Hamidi og Kari Helene Skog ble også valgt inn som sentralstyremedlemmer. Som vara-medlemmer ble Maria Sydow og Ida Tønnesen utnevnt.

Landsstyret

Landsstyret er det øverste organet i FRI mellom landsmøtene, og består av fylkeslagenes ledere, samt leder og politisk nestleder i FRI og leder av Skeiv Ungdom. FRI Oslo og Viken har to plasser i landsstyret med bakgrunn i fylkeslagets størrelse. I tillegg har sentralstyret tale- og forslagsrett.

Som følge av frafallet i sentralstyret har Landsstyret hatt mye mer aktivitet i år enn tidligere. Landsstyret har gjennomført 9 møter i 2023. Tre av disse har blitt avholdt som fysiske møtehelger, og resten som videokonferanser. Det har også vært avholdt mange møter i ulike utvalg satt ned av Landsstyret, deriblant Styringsgruppa.

Styringsgruppa var et organ sammensatt av medlemmer fra sentralstyret og landsstyret som skulle fungere som politisk ledelse og ta viktige avgjørelser i fraværet av leder og nestledere i FRI. På tross av den uvanlige situasjonen, har Landsstyret vist seg å være fleksible og løsningsorienterte når det har vært behov for det.

Sentralstyret

Sentralstyret er den daglige politiske og organisatoriske ledelsen i organisasjonen. Sentralstyrets leder er også leder av landsstyret og er frikjøpt på heltid. Sentralstyret har hatt 12 møter i 2023. Åtte av disse ble gjennomført fysisk, de øvrige var digitale. I likhet med landsstyret hadde også sentralstyret økt aktivitet grunnet frafallet i sentralstyret.

Styret besto etter Landsmøtet 2022 av leder Inge Alexander Gjestvang, politisk nestleder Marita Holmeset-Varpe, organisatorisk nestleder Odd Thomassen, og styremedlemmer Henriette Nielsen, Ingrid Frivold-Storli, Joseph Mardelli, Ina Hauk og Malena Chronholm Bøyesen. Mirnesa Balagic og Håkon Weierholt ble valgt som varamedlemmer. I tillegg har Skeiv ungdoms leder plass i sentralstyret med alle rettigheter, i 2023 har dette vært Jagne-Victorius Gipling Bonsaksen

Rundt påske valgte Odd Thomassen å fratre sitt verv, og Frode Lagset ble supplert inn som organisatorisk nestleder på et digitalt ekstraordinært landsmøte siste uka i mai.

11. september valgte Marita Holmeset-Varpe, Frode Lagset, Henriette Nielsen, Ingrid Frivold-Storli og Malena Chronholm Bøyesen å trekke seg fra sentralstyret.

10. oktober trakk også leder Inge Alexander Gjestvang seg fra sitt verv.

Dette førte til at Landsstyret tok avgjørelsen om at det skulle innkalles til et ekstraordinært landsmøte for å fylle de ledige plassene.

2. desember ble årets andre ekstraordinære årsmøte avholdt på Gardermoen med formål å fylle de resterende plassene i sentralstyret. Her ble Hilde Arntsen valgt til leder, Viljar Eidsvik valgt til politisk nestleder og Olav Raner valgt til organisatorisk nestleder. Hasti Hamidi og Kari Helene Skog ble valgt til sentralstyremedlemmer, og Ida Werner Tønnesen og Maria Sydow ble valgt til henholdsvis første- og andrevara.

Sekretariatet

FRI har i år økt administrasjonen med 3 ansatte: organisasjonsrådgiver, politisk rådgiver og markeds- og innsamlingsleder.

Vi har også utvidet Internasjonal avdeling med to ekstra stillinger og ansatt en ny rådgiver i Rosa Kompetanse helse og sosial.

Utvalg

I enkelte tilfeller velger landsstyret eller sentralstyret å sette ned utvalg for å løse konkrete oppgaver eller rette et særlig fokus mot et fagområde. I 2023 har FRI hatt Prideutvalg, Revise utvalget for BDSM/fetisj, Organisasjonsutvalget og Transpolitisk utvalg.

Prideutvalget

I 2023 fungerer Prideutvalget i FRI som en viktig kompetansegruppe med mål om å utvide organisasjonens forståelse og forbedre utviklingen av diverse pride-arrangementer. Utvalgets innsats er også rettet mot å forsterke relasjonene mellom de forskjellige pridefestivalene og mellom festivalene og FRI som helhet.

Utvalget legger opp til årlige treff og regelmessige møter for å fremme utveksling av erfaringer og informasjon på tvers av pride-arrangementene. En sentral oppgave for Prideutvalget er å samle inn forslag til et felles tema for de norske pridefestivalene gjennom et online skjema før 1. september hvert år. Disse forslagene bearbeides deretter til anbefalinger som Landsstyret tar stilling til.

Sammensetningen av utvalget inkluderer representanter fra alle pridefestivalene under FRI, og det ledes av en dedikert pride-koordinator. Skeiv Ungdom har rett til å delta i utvalgsmøtene.

Linda Walbeck Olsen har tjenestegjort som pride-koordinator for perioden 2020-2022 og fortsetter i denne rollen gjennom 2022-2024. Representasjonen i utvalget omfatter en rekke prider, inkludert Oslo Pride, Trondheim Pride, Skeive Sørlandsdager, Grenland Pride, Arctic Pride, Regnbuedagene i Bergen, Skeivå Rogaland Pride, samt Bygdepride i Ørsta/Volda og Røros Pride.

REVISE

Revise er FRI's utvalg for BDSM og fetisj. Utvalget ble første gang oppnevnt av daværende Landsforeningen for Lesbiske og Homofile i 1996 som Revise F65. Revise har jobbet mot diskriminering av sadomasochister og fetisjister. Utvalget jobber for både heterofile, homofile og biseksuelle.

En viktig oppgave har vært arbeidet for å fjerne diagnosene for BDSM og fetisisme fra nasjonale og internasjonale diagnoselister, ikke minst fra Verdens Helseorganisasjons (WTO) diagnosekatalog ICD (de aktuelle diagnosene hadde kode F65, derav navnet). I Norge ble diagnosene trukket tilbake i 2010, og internasjonalt ble de strøket ved revideringen i 2018 (ICD-18).

Da det ennå er mye arbeid som gjenstår for å fjerne stigma og diskriminering, bl.a. er BDSM'ere og fetisjister ikke beskyttet av diskrimineringsvern i Norge, ble utvalget nyoppnevnt av FRI's sentralstyre i 2019. Utvalget rapporterer til sentralstyret.

Organisasjonsutvalget

Organisasjonsutvalget i FRI har i løpet av året fokusert på å evaluere og forbedre organisasjonens struktur, inkludert arbeidsfordelingen mellom ulike organer og hvordan ulike bruker- og interesseområder representeres. Utvalget, som ble konstituert av sentralstyret i januar 2023, har gjennomført 11 møter for å nøye kartlegge organisasjonens funksjoner og utfordringer. Dette arbeidet har inkludert spørreundersøkelser, samtaler og intervjuer med tillitsvalgte og sekretariatet, og fokusert på å unngå forhastede løsninger for å sikre at tiltak adresserer rotårsakene til utfordringer.

Rapporten ble levert til landsstyret i februar 2024, og diskuterer organisasjonens nåværende struktur og foreslår endringer for å styrke FRI som en skeiv rettighetsorganisasjon. Organisasjonsutvalget anbefaler en fokusert tilnærming der FRI gjør færre ting, men med større målrettethet, og understreker viktigheten av opplæring for tillitsvalgte for å bygge et lag av kunnskapsrike tillitsvalgte. Videre foreslås det å forbedre kommunikasjonen innad i organisasjonen og å prioritere prosesser som definerer FRIs visjon, strategi og kultur. Denne innsatsen sikter mot å gjøre FRI til en mer effektiv og slagkraftig organisasjon, med tillitsvalgte som er tryggere i sine roller og bedre rustet til å håndtere organisasjonens utfordringer.

Transpolitisk utvalg

I 2023 ble Transpolitisk Utvalg i FRI gjenopprettet. Utvalget består av frivillige og tillitsvalgte i flere deler av organisasjonen, godt spredt rundt om i landet. De skal bistå organisasjonen med særskilt fokus på transhelse.

Gave-/giverordning

Det har over lengre tid vært et ønske om at FRI skal utarbeide en gave-/giverordning for å innhente flere frie midler som kan bidra til å styrke organisasjonens arbeid. Vi har derfor i år engasjert b.bold, et firma som har kartlagt FRI og laget en grundig oversikt over styrker og svakheter i organisasjonen. De har også skrevet flere alternative strategier for hvordan vi skal kunne drive god fundraising. Landsstyret vedtok i september å følge b.bolds mest ambisiøse strategi, og i 2024 har vi ansatt en fundraisingrådgiver med hovedansvar å følge opp planene skissert av b.bold.

Vi har også som en del av dette arbeidet endret medlemssystemer fra Rubic til Cornerstone. Denne overgangen har ført til at vi har kunnet foreta en grundig opprydding i medlemskap og samtidig innhente medlemskontingenter og givere på en mye mer effektiv måte enn tidligere.

Aktivitetsfondet

For å stimulere til økt aktivitet i aktivitetsgruppene våre rundt omkring i landet, opprettet FRI en gang i tiden Aktivitetsfondet. Midlene som gis ut stammer hovedsakelig fra midler som fylkeslag ikke får brukt opp i løpet av sine perioder, samt innsamlede midler fra private givere.

I 2023 har Aktivitetsfondet gitt støtte til hytteturer og medlemsmøte i Møre og Romsdal, 8 kafetreff på Hamar, Østlandstreff for Late Bloomer Ladies, konsert med Sapfonia under Regnbuedagene i Bergen, samt Bygdepride på Kvam.

Det internasjonale solidaritetsfondet

FRI samler inn penger til solidaritetsarbeid utenfor Norges grenser. Humanitære kriser og eskalering av situasjoner som setter lhbt-personer i fare kan være vanskelige å forutse. Solidaritetsfondet er frie midler som gjør at FRI kan hjelpe lhbt-personer i fare der det trengs og når det trengs. Vedtak om tildeling fattes av FRIs sentralstyre på bakgrunn av råd fra internasjonal avdeling.

I 2023 innvilget FRI NOK 70 000 til å støtte den kenyanske lhbt-organisasjonen Pema i å møte sikkerhetsutfordringene til lhbt-befolkningen på kysten.

I begynnelsen av 2023 mobiliserte den såkalte 'anti-LGBTQ' bevegelsen til massedemonstrasjoner i Kenyas nest-største by Mombasa. De som sto bak hadde forberedt seg flere måneder i forveien. De hadde gjort grundige undersøkelser på forhånd og identifisert enkeltpersoner i lhbt-miljøet. De hadde bilder av dem, de visste hvor de bodde. De hadde kartlagt hvilke helseklinikker som ga tilbud til lhbt-personer. I tillegg hadde de identifisert religiøse ledere som samarbeider med Pema gjennom partnerarbeidet som støttes fra FRI.

Anti-LGBTQ bevegelsen kommuniserer via Whatsapp-grupper der innflytelsesrike personer oppfordret til vold, til å raide helseklinikker og banke opp ansatte. Flere av de religiøse lederne som har vært villige til å gå i dialog med lhbt-personer ble oppsøkt i hjemmene sine og truet til å ta avstand fra skeive. I tillegg ble det delt videoer der enkelte lhbt-personer fortalte at de hadde blitt 'rekruttert' til homoseksualitet og mottatt store pengesummer, men at de nå 'angret sine synder'.

Midlene fra FRI bidro til at folk som var blitt identifisert og var særlig utsatte kunne gå i dekning i en periode. Pema holdt orienteringsmøter med politi og lokale landsbyledere for å sørge for at de var klare til å gripe inn og roe ned situasjoner med tilløp til vold. I tillegg hadde Pema et sikkerhetsselskap på standby som kunne kjøre inn og få folk ut fra farlige situasjoner i dagene rundt selve masseprotesten.

Forebyggingsarbeidet Pema la ned førte til minimal skade. Det forekom enkelte voldsepisoder på selve dagen for masseprotesten, men i all hovedsak førte innsatsen i forkant, under og etter den 17. mars til at Pema nå står vesentlig sterkere i å håndtere sikkerhetsutfordringer fremover. Samarbeidet med lokale ledere og politi, som støttes via FRIs partneravtale med Pema, har også en forebyggende effekt.

Skolering og tillitsvalgte

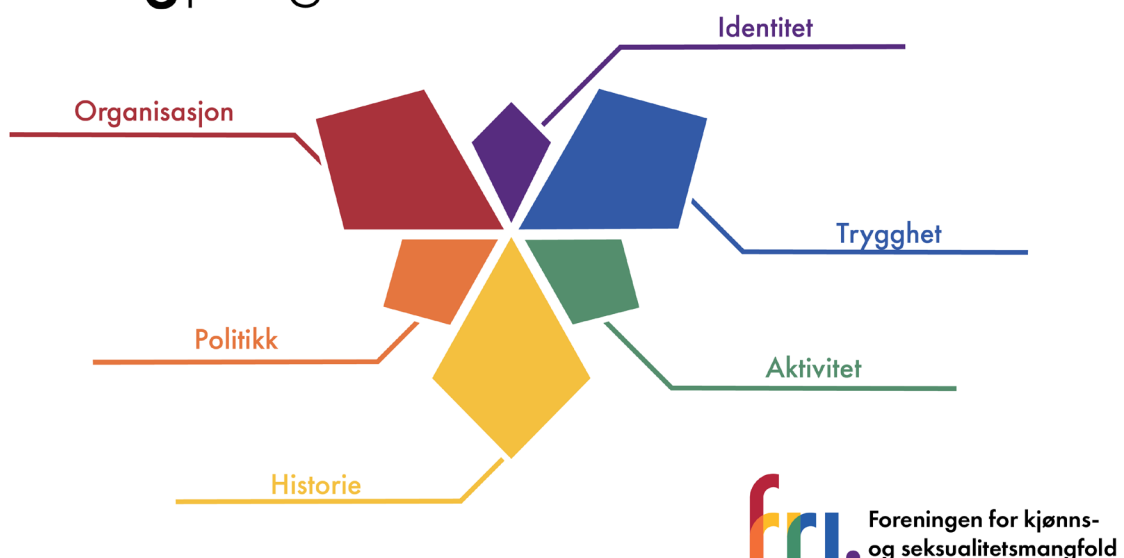
Å bygge opp under kunnskap og ferdigheter hos våre tillitsvalgte har stått sentralt i vårt arbeid. Et nøkkeltiltak har vært å ansette en organisasjonsrådgiver i full stilling. Denne personens oppgave er å gi direkte støtte til fylkeslagene, noe som er i tråd med målene fra landsmøtet i 2022 om å bevilge ansattressurser for å styrke og forbedre de politiske og organisatoriske rammene for våre lokalavdelinger.

I april arrangerte vi et skoleringsseminar ved Sørmarka konferansesenter, spesielt rettet mot alle tillitsvalgte. Tilbakemeldingene fra seminaret har vært svært positive. Dette har gitt oss verdifull innsikt i hvordan vi kan gjøre fremtidige skoleringsiltak enda bedre. Det var klart at dette var et viktig skritt i retning av å styrke kompetansen og samholdet blant tillitsvalgte.

Videre har utviklingen av vår e-læringsplattform, FRIVilligprogrammet, gjennom et samarbeid med Motimate, vært et viktig fokusområde. Denne plattformen tar sikte på å gjøre skolering mer tilgjengelig og fleksibel for tillitsvalgte over hele landet. Ved å bruke e-læring kan vi tilby opplæring som tillitsvalgte kan gjennomføre i sitt eget tempo, når det passer dem. Dette er et spennende skritt mot å tilby mer tilpassede og effektive skoleringsmuligheter.

Gjennom disse tiltakene jobber vi målrettet for å forbedre støtten og ressursene tilgjengelig for våre tillitsvalgte. Ved å styrke deres kompetanse, håper vi å bygge en sterkere og mer effektiv organisasjon som er rustet til å møte fremtidens utfordringer.

FRIVilligprogrammet

Aktivitet, synlighet og resultater

FRI har både nasjonalt og lokalt markert seg i mange saker som er viktige for våre medlemmer og vår målgruppe. Samtidig som politisk arbeid og synlighet er viktig for få gjennomslag, er fylkeslagenes arbeid med å skape trygge og gode møteplasser, selve kjernen i FRI som organisasjon.

Arbeidsprogrammet er det styrende dokumentet for FRIs arbeid i en landsmøteperiode. Det er dette som styrer det praktiske og politiske arbeidet for organisasjonen utad og innad. På tross av støy i organisasjonen har et omfattende arbeid blitt gjort av organisasjonsutvalget, noe som synes i rapporten de la frem i februar 2024. Denne rapporten tilstreber å skissere utfordringer og løsninger på

Det har også vært gjort et grundig arbeid med å tilrettelegge for skolering av tillitsvalgte, både ved å allokere ansattressurser og ved å starte oppbyggingen av en digital kursplattform der alle tillitsvalgte har mulighet til å få opplæring når de har tid.

Representasjon

Gjennom året har vi deltatt i mange ulike forum, og engasjert oss i en rekke initiativer og samarbeid som spenner over et bredt spekter av temaer. Vårt arbeid har strukket seg fra lokale til internasjonale arenaer, og har omfattet alt fra rettighetsbasert arbeid, helse- og velferdsinitiativer, til aktiv deltakelse i kulturelle og sosiale arrangementer. Ved å være til stede i disse ulike sammenhengene, har vi ikke bare bidratt med vår stemme og våre perspektiv, men også lært, delt erfaringer og bygget sterkere nettverk.

Vår innsats for å fremme likestilling, mangfold og inkludering har ført oss inn i dialog med en rekke aktører; fra tros- og livssynsorganisasjoner, politi- og justissektoren, til andre frivillige organisasjoner og offentlige institusjoner. Vi har deltatt på konferanser, seminarer og fagdager som både deltakere og bidragsytere, og har gjennom dette arbeidet søkt å påvirke og inspirere til endring.

Gjennom arrangementer som Pride og andre synlighetsdager, har vi feiret mangfoldet og styrken i vårt fellesskap, samtidig som vi har markert og kjempet for våre rettigheter og vår plass i samfunnet. Vi har også hatt en aktiv rolle i utviklingen av politikk og lovverk, gjennom innspill til politiske partiers programmer og arbeidet med spesifikke rettighetssaker som konverteringsterapi og innføring av et tredje juridisk kjønn.

Vårt arbeid har også inkludert fokus på helse og velferd, representert gjennom initiativer som TryggEst og samarbeid med forskjellige helseinstitusjoner, samt bidrag til forskning og utvikling gjennom prosjekter og stiftelser.

Ved årets slutt ser vi tilbake på en rekke aktiviteter og initiativer som har bidratt til fremgang i vårt arbeid for likestilling og inkludering. Gjennom ulike arenaer, fra lokale møter til internasjonale konferanser, har vi jobbet for å styrke rettighetene og livskvaliteten for medlemmene våre, så vel som mennesker i vårt samfunn. Vår deltakelse og innsats har vist viktigheten av samarbeid og dialog med et bredt spekter av aktører, og vi håper å fortsette dette arbeidet i videre perioder.

I oversikten på neste side presenterer vi noen av de mange aktivitetene og prosjektene vi har engasjert oss i gjennom året.

Amnesty International Norge
Helsingforskomiteen
Redd Barna
PLAN
SAIH
Sex og Politikk
Fellesrådet for Afrika
Atlas-alliansen
FOKUS
SRHR-nettverket
Nettverket mot skadelige skikker
NGO-forum
Kirkens Nødhjelp
Samarbeidsrådet for Tros- og Livssynsorganisasjoner
Møter med Politiet og POD
Samarbeid med Støttegruppa 25. juni
Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, RVTS.
Human Etisk forbund
Pensjonistforbundet
Jeger- og Fiskeforbundet
Årsmøte i Rådet for Psykisk helse
BUFDIRs Likestillingsråd
LDOs Likestillingsråd
Arbeid med konverteringsterapi
Arbeid med tredje juridisk kjønn
Innspill til div politiske partiers programmer
Statsbudsjett
Kvinnehelseutvalget
Mannsutvalget
TryggEst
DAM-stiftelsen
Diverse møter med andre skeive organisasjoner
Nordisk LHBT-konferanse på Island
Arendalsuka
Folkehelsekonferansen i Tromsø
Sentral fagdag med ansatte i FRIs fylkeslag
Nettverksseminar for Rosa kompetanses referansegrupper
Diverse prider
Trans visibility day
Barentspride
Tallinn-Pride
Avduking blått skilt på Venstres hus
Samtalerekke "Skeive samtaler"
50-årsdag for kronprinsparet

Kjønns mangfoldsfeltet

Arbeidet for desentraliseringen av transpersoners helsehjelp fortsetter. Det samme gjør fjorårets frykt for en skinnprosess som ikke vil resultere i en reell opphevelse av Rikshospitalets monopol. Det samme gjelder frykten for at ikke-binære skal fremdeles stå uten et behandlingstilbud nasjonalt og regionalt.

I 2023 åpnet flere av de nye regionale behandlingssentrene for kjønnsinkongruens, og til tross for at mange dyktige mennesker har blitt ansatt på disse, er vi kritiske til at tilbudene kun skal gjelde unge transpersoner, og at ingen medisinsk behandling skal tilbys.

Dette ble kanskje enda mer kritisk da en av landets ledende behandlere i det private, Esben Esther Pirelli Benestad ble fratatt autorisasjonen som lege av Helsetilsynet. Dette førte til at en stor andel norske transpersoner i det ganske land brått stod uten sin behandler og videreføring av aktive resepter.

Rapporten "Pasientsikkerhet for barn og unge med kjønnsinkongruens", utviklet av Statens Undersøkelsskommissjon for Helse- og Omsorgstjenester ble enda et tilbakesteg. Det som naturlig nok fikk mest fokus fra denne rapporten var anbefalingen om å omdefinere kjønnsbekreftende medisinsk behandling av unge, som "utprøvende/eksperimentell" og dermed kun skulle kunne gis i spesialisthelsetjenesten og som en del av forskning. Sammen med Skeiv Ungdom og Pasientorganisasjonen for Kjønnsinkongruens, klaget vi på rapporten.

Kort tid etter lansering av rapporten, meldte Helse Vest på vegne av de regionale helseforetakene, at de regionale sentrene ikke skulle tilby hormonell behandling, og lente seg på Ukom-rapporten.

Sommeren 2023 publiserte Bufdir sin grundige utredning om et tredje juridisk kjønn. I korte trekk lander den på at vi kan innføre en tredje juridisk kjønnskategori, men at det kanskje ikke kan bli før 2032. Dette fordi det allerede er vedtatt en endring av systemet for personnummer i Norge det året, da vi går tom for personnummer.

I 2023 ble også en viktig rapport angående transpersoners erfaringer med helsevesenet publisert. Rapporten er skrevet av Nordlandsforskning, som på oppdrag av Bufdir har innhentet erfaringer fra brukere, foresatte og helsepersonell med dagens helsetilbud. Forskerne legger også frem forslag til tiltak for å bidra til et bedre helsetilbud for personer med kjønnsinkongruens. Den viser blant annet hvordan mange brukere har hatt én eller flere negative erfaringer i møte med helsetjenesten relatert til det å ha kjønnsinkongruens.

Les mer detaljert om vårt arbeid med kjønns mangfold senere i rapporten.

Lokal aktivitet

I 2023 har FRI hatt mye aktivitet til tross for utfordringer, inkludert frafall i sentralstyret. Likevel har fylkeslagene ikke bare holdt aktiviteten oppe, men også vokst, noe som viser et sterkt lokalt engasjement.

I 2023 har FRI hatt mye aktivitet til tross for utfordringer, inkludert frafall i sentralstyret. Likevel har fylkeslagene ikke bare holdt aktiviteten oppe, men også vokst, noe som viser et sterkt lokalt engasjement.

Fylkeslagene har jobbet hardt gjennom året. Mye tid i våren gikk med til å planlegge støtte markeringer 25. juni, som var et viktig tiltak for organisasjonen. Flere fylkesledere har også deltatt i nasjonale arrangementer for å markere ettårsdagen for terrorangrepet 25. juni.

Flere fylkeslag har ytret et ønske om å ansette fylkesansatte for å styrke organisasjonen. For eksempel har FRI Trøndelag ansatt en organisasjonsmedarbeider.

Opprettelsen av et styre i FRI Nordland etter en periode med sentral styring er også et viktig skritt, og gir dem større selvstendighet og evne til å takle lokale utfordringer.

Gjennom alt dette har FRI vist stor evne til å tilpasse seg og fortsette sitt arbeid for like rettigheter og inkludering, med viktig støtte fra lokalt engasjement og aktivitet i fylkeslagene.

STERKERE MED DEG!

Pride

I 2023 fortsatte FRI sitt engasjement i pride-festivaler over hele Norge, både som arrangør og samarbeidspartner, og styrket sitt nettverk med nye og eksisterende festivaler. Vårt fokus er som vanlig å bidra til at det ikke bare fokuseres på fest-aspektet, men også protest-aspektet.

Prideutvalget i FRI arbeidet for å sikre at alle tilknyttede festivaler fulgte retningslinjer som støttet mer inkluderende og tilgjengelige arrangementer. Dette for å bidra til å forbedre kvaliteten på festivalene og gjøre dem mer tiltalende for et bredere publikum.

Oslo Pride opplevde rekorddeltakelse med 90.000 deltakere, noe som understreker den brede støtten til skeives kamp for rettigheter og aksept i samfunnet. Dette var første året siden 2019 vi har hatt anledning til å arrangere en ordinær prideparade i Oslo og ser med stolthet på resultatet av arbeidet med pridefeiringen i hele landet.

Vi takker alle involverte for deres bidrag og ser frem til fortsatt vekst og engasjement i årene som kommer.

Året etter 25. juni

I kjølvannet av terrorangrepet på London Pub den 25. juni 2022, har det vært et år preget av refleksjon, sorg, solidaritet og viktig arbeid.

Det har vært et år med mye usikkerhet, men også et år hvor våre medlemmer har kommet sammen for å støtte de berørte og arbeide mot et mer inkluderende og sikkert samfunn, og for alle som deltar på våre arrangementer. Tillitsvalgte rapporterer om økt tilstedeværelse av politi på arrangementer, og det er tydelig at trusler mot det skeive miljøet har vært et fokusområde.

Minnemarkeringer over hele landet

FRI, i samarbeid med andre organisasjoner, arrangerte riksomfattende minnemarkeringer den 25. juni for å hedre ofrene for terrorangrepet.

Minnemarkeringen som ble holdt i Oslo Rådhus den 25. juni 2023, i forbindelse med ettårsdagen for terrorangrepet på London Pub, var et betydelig arrangement organisert av Skeiv Verden og FRI, i samarbeid med Støttegruppa 25. juni og Oslo kommune.

Statsminister Jonas Gahr Støre, stortingspresident Masud Gharakhani og byrådsleder Raymond Johansen var blant dem som holdt taler under arrangementet i Rådhuset. Disse talene fokuserte på betydningen av samhold og solidaritet, og viktigheten av å bekjempe hatkriminalitet. Videre var det kulturelle innslag ved Cam Kjøll og Mabell Holand, og Marit Bjerke, leder av Rådet for kjønns- og seksualitetsmangfold i Oslo, holdt også en tale. FRI og Skeiv Verden holdt en felles tale, og det var også en tale fra Støttegruppa 25. juni selv.

Markeringen ble sendt av NRK, noe som gjorde det mulig for et bredere publikum å følge med på arrangementet. Dette var en viktig dag for hele Oslo og Norge, hvor samfunnet kom sammen for å minnes og reflektere over hendelsene ett år tidligere.

Denne minnemarkeringen var en del av en større rekke markeringer i Oslo den dagen, som også inkluderte blomsternedleggelse på London, en solidaritetsmarsj gjennom Oslos gater og en konsert og minnemarkering på Sentrum Scene senere på kvelden.

25. juni-rapporten

Denne rapporten, som ble presentert i juni 2023, tilbyr en detaljert analyse av hendelsene og håndteringen av terrorangrepet. Rapporten understreket både styrkene og svakhetene i responsen til de relevante myndighetene, og fremhevet behovet for forbedringer i sikkerhetstiltak og beredskap. Justis- og beredskapsministeren beskrev rapporten som alvorlig og viktig, og den ble diskutert og fulgt opp på høyt politisk nivå.

Rapport om ytringsklimaet for skeive på sosiale medier

I samarbeid med Analyse & Tall, utarbeidet vi og publiserte en rapport som avdekket alvorlige bekymringer om ytringsklimaet for skeive på sosiale medier. Rapporten ga en omfattende analyse av hvordan skeive temaer blir diskutert på sosiale medier i Norge. Den dekket perioden 2018 til 2022 og undersøkte spesifikke emner som Pride og transdebatten. Rapporten avdekket en økning i både antall ytringer og økt polarisering rundt skeive temaer, med en merkbar økning i kritiske og angripende kommentarer, særlig på Twitter. Den peker også på utfordringer skeive individer møter i disse onlinediskusjonene. Basert på funnene, foreslo rapporten tiltak for å forbedre ytringsklimaet og støtten til skeive minoriteter.

Støttegruppa 25. juni

Støttegruppa 25. juni, etablert 6. mars 2023, har utgjort en kritisk ressurs for de som ble direkte berørt av terrorhandlingen i Rosenkrantz gate den 25. juni 2022. Organisasjonens mandat og målsetning har vært todelt: Å tilby støtte til de berørte og fungere som en kraftfull stemme overfor myndigheter, tjenesteleverandører, og andre relevante instanser.

I løpet av det siste året har Støttegruppa 25. juni vært aktive i å formidle de berørtes erfaringer og behov, sørge for at deres stemmer blir hørt i relevante fora, og at nødvendige tiltak blir iverksatt for å imøtekomme disse behovene. De har jobbet tett med myndighetene for å sikre at de berørte får tilgang til de tjenestene de trenger, enten det er psykologhjelp, juridisk bistand, eller annen form for støtte.

En viktig del av arbeidet har også vært å øke offentlighetens bevissthet rundt konsekvensene av terrorhandlingen, samt å fremme en dialog om forebygging av lignende hendelser i fremtiden. Gjennom ulike arrangementer, mediaopptredener og samarbeid med utdanningsinstitusjoner, har Støttegruppa bidratt til å holde minnet om hendelsen levende og sørget for at lærdommene fra denne tragiske hendelsen ikke blir glemt.

Organisasjonen FRI har spilt en betydelig rolle i Støttegruppa 25. juni sitt arbeid. Med sin ekspertise innen rettigheter og støtte for marginaliserte grupper, har FRI bidratt med både kunnskap og praktisk hjelp i oppbyggingen og utviklingen av støttegruppen. Dette samarbeidet har vært avgjørende for å bygge en sterk og bærekraftig organisasjon som kan fortsette å støtte de berørte over lang tid.

Samlet sett har Støttegruppa 25. juni sitt arbeid vært en viktig kraft for forandring og heling i kjølvannet av terroren i Rosenkrantz gate. Deres innsats har ikke bare hjulpet de berørte i deres individuelle prosesser, men har også bidratt til bredere samfunnsmessige diskusjoner om hvordan vi som samfunn kan stå sammen mot hat og ekstremisme.

25.
STØTTEGRUPPA 25. juni

Et mørkt kapittel - Sak om Pedofil arbeidsgruppe i DNF-48

Vi ble i sommer gjort oppmerksom på at en sak kom til å bli publisert i A-magasinet, som kaster lys over et mørkt kapittel i vår historie. Denne saken omhandler opprettelsen av en «Pedofil arbeidsgruppe» som en egen underavdeling av Det norske forbundet av 1948 (DNF-48) i perioden 1982–1983.

Dette kom som et stort sjokk på oss som arbeider i FRI i dag, og vi benyttet oss av denne muligheten til å uttrykke vår dypeste beklagelse for disse hendelsene og tydeliggjøre at denne delen av vår fortid aldri skulle ha funnet sted.

Vi erkjenner alvoret i denne saken og tar fullstendig avstand fra beslutningene som ble tatt den gang. Det er viktig for oss å understreke at dagens FRI står for grunnleggende verdier som samtykke, likeverd og beskyttelse mot overgrep og grenseoverskridende atferd. FRI ser dette som en påminnelse om nødvendigheten av å kontinuerlig arbeide for et inkluderende og trygt miljø for alle, spesielt de mest sårbare i samfunnet.

Siden omformingen til FRI, har vi arbeidet utrettelig for å styrke våre vedtekter, retningslinjer og tiltak for å sikre at vår organisasjon representerer et trygt rom for uttrykk og tilhørighet for alle medlemmer. Dette inkluderer et særlig fokus på beskyttelse av barn mot krenkelser og overgrep, som er et ansvar vi tar med største alvor.

Det er med åpenhet vi adresserer denne delen av vår historie, i håp om at det kan bidra til hebreddelse for de berørte og styrke samholdet i vårt fellesskap. Vi setter pris på den viktige rollen mediene og offentligheten spiller i å holde oss ansvarlige, og vi ønsker å støtte de som har vært utsatt for lignende overgrep.

FRI har forpliktet seg til en løpende dialog og har vært åpne for alle spørsmål, bekymringer eller informasjon som kunne bidra til vår felles forståelse og forbedring. Vi oppfordrer alle som har spørsmål eller trenger støtte til å kontakte oss.

Denne refleksjonen over vår fortid er en del av vår forpliktelse til å sikre at historien ikke gjentar seg. Vårt mål er å skape et samfunn der alle, uavhengig av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, kan leve åpent og fritt, i et samfunn preget av likeverd, selvbestemmelse, og ikke minst, samtykke.

Internasjonal avdeling

FRI er en del av en internasjonal bevegelse for lhbt-personers menneskerettigheter. Vi inngår i strategiske partnerskap med en lang rekke aktører både i Norden, Europa, Asia og Afrika og deltar i de viktigste internasjonale fora der myndigheter og sivilsamfunn møtes for å fremme rettighetene til lhbt-personer globalt.

Partner, brobygger og pådriver

FRI er en del av en internasjonal bevegelse for lhbt-personers menneskerettigheter. Vi inngår i strategiske partnerskap med en lang rekke aktører både i Norge, Norden, Europa, Asia og Afrika og deltar i de viktigste internasjonale fora der myndigheter og sivilsamfunn møtes for å fremme rettighetene til lhbt-personer globalt, herunder i Equal Rights Coalition og FNs menneskerettighetsråd. FRI er videre den viktigste pådriveren for at norsk og internasjonal utenriks- og utviklingspolitikk prioriterer rettighetene til lhbt-personer. Gjennom vårt samarbeid med søsterorganisasjoner over hele verden sørger vi for at menneskerettighetene til lhbt-personer ligger høyt på den internasjonale politiske agendaen.

I de siste ti årene har vi i Europa, Afrika og Amerika sett fremveksten av en anti-demokratisk bevegelse som går aktivt inn for å kriminalisere lhbt-personers identitet, ytrings- og organisasjonsfrihet. Under påskudd av å beskytte barn og unge under 18 år mot skadelig påvirkning innførte Russland i 2013 en lov som forbyr såkalt 'propaganda om ikke-tradisjonelle familieverdier rettet mot barn'. I 2022 ble denne loven utvidet til å omfatte alle, ikke bare de under 18, og i 2023 vedtok Russlands høyesterett at den såkalte 'lhbt-bevegelsen' er en ekstremist-organisasjon, noe som innebærer at alt organisert lhbt-rettighetsarbeid blir forbudt. Det russiske lovverket fungerer som modell for lignende lovverk i andre land i Europa, USA og Afrika.

I 2023 ble det i USA fremmet mer enn 500 lovforslag som tar sikte på å kneble lhbt-personers rettigheter, en tredobling sammenlignet med 2022 og 2021. Lovverket tar sikte på å forhindre at barn og unge får tilgang på informasjon om kjønns- og seksualitetsmangfold gjennom sensur i læreplan, begrensninger i tilgang på bøker i skolebibliotek og forbud mot drag-performance. I tillegg er det vedtatt en rekke lovforslag som tar sikte på å hindre unge transpersoner rett til helse. Advokatfirmaet WilmerHale arbeider pro-bono med mange av disse sakene, og i 2023 har FRI bidratt med informasjon (amicus curiae) i rettsaker i Tennessee og Kentucky.

I Afrika er seksualitet mellom to av samme kjønn fremdeles kriminalisert i 31 land. Dette har imidlertid ikke forhindret fremveksten av en synlig lhbt-rettighetsbevegelse. Etter modell av den russiske loven kriminaliseres det nå å identifisere seg som skeiv. Alle som arbeider for lhbt-personers rettigheter risikerer forfølgelse. I Uganda vedtok parlamentet i mai den så kalte anti-homoloven, som skjerper eksisterende strafferamme for å begå seksuelle handlinger med en av samme kjønn. Lignende lovutkast er på trappene i en lang rekke afrikanske land, herunder Ghana og Kenya. Det offentlige ordskiftet om lhbt-personers rett til å eksistere har ført til en sterk økning i vold og forfølgelse. Ordskiftet gir klarsignal om straffefrihet for diskriminering og overgrep. Folk mister studieplasser, sparkes fra jobbene sine og kastes ut av husvære. Demonstrasjoner mot lhbt-personer risikerer å utvikle seg til rene lynsjemobber.

FRI har i løpet av 2023 tilrettelagt for en lang rekke møter mellom norske myndigheter og representanter for lhbt-organisasjoner i Europa, Asia og Afrika. I møtene har vi belyst hvordan den såkalte anti-gender bevegelsen vinner innpass i stadig flere land, og hvordan motstanden mot lhbt-personer brukes strategisk av 'anti-gender' aktører. Lovforslagene som fremmes i Afrika bruker anti-hbt strømninger i befolkningen til å stramme inn retten til seksualundervisning og kvinners rett til å bestemme over egen kropp.

FRI har fulgt utviklingen i Uganda tett. Loven i Uganda ble i stor grad drevet frem av religiøse aktører, herunder to som hadde fått støtte via norske bistandsmidler. Vi varslet Norad og UD om dette i mai. Tilsagnene ble stoppet og UD innkalte samtlige organisasjoner med bistand til Uganda til et møte for å ta opp utviklingen og klargjøre Norges posisjon. I juni tilrettela vi for Oslo-besøk for tre av de mest sentrale aktivistene. I tillegg til møter med politisk ledelse og Norad brukte vi anledningen til å møte trosbaserte bistandsaktører for å oppfordre dem til å ta opp de menneskerettslige konsekvensene av loven med sine partnere. Vi sørget for oppslag i bistandspresen, Vårt Land og NRK. I tillegg holdt vi et svært godt besøk publikumsarrangement i Pride House i samarbeid med Fellesrådet for Afrika.

Vi har også tilrettelagt møter med særlig fokus på utviklingen i Kenya, Ghana, Russland, Tyrkia, Polen, Ungarn, Bulgaria og Romania, Thailand og Vietnam. I tillegg til møter med utenriksminister Huitfeldt, statssekretærene Rimestad, Kravik og Sandkjær, har vi organisert flere møter med utenriksdepartementets embetsverk og med Norad. For å sikre fortsatt bred politisk støtte for lhbt-personers rettigheter hadde vi også tilrettelagt for møter med utenrikskomiteens leder Ine Marie Søreide Eriksen og stortingsrepresentanter fra forskjellige politiske partier.

Handlingsplaner og veiledere

I 2023 har FRI bidratt til at sentrale utenriks- og utviklingspolitiske handlingsplaner og veiledere inkluderer lhbt-personer på en gjennomgående og gjennomtenkt måte, herunder handlingsplan for kvinner og likestilling i utviklingspolitikken, handlingsplanen for kjønns- og seksualitetsmangfold og Utenriksdepartementets veiledere på Menneskerettighetsforsvarere og på Tros- og livssynsfrihet.

Norge gir et betydelig bidrag til humanitær bistand gjennom både norske og internasjonale organisasjoner og FRI har, i en årrekke, vært pådrivere for at lhbt-personer inkluderes og ivaretas i Norges humanitære respons. I 2023 kom dette inn som eget tiltak i Handlingsplan for kjønns og seksualitetsmangfold.

Equal Rights Coalition

Sammen med Utenriksdepartementet og Norad deltar FRI i Equal Rights Coalition, et samarbeid mellom forskjellige land myndigheter og lhbt-sivilsamfunn for å styrke rettighetene til lhbt innen utenriks- og utviklingspolitikk. Koalisjonen er det viktigste globale møtestedet for internasjonalt pådriverarbeid for rettighetene til lhbt. I tillegg til det overordnede koordineringsarbeidet for selve koalisjonen, drives arbeidet frem av tematiske arbeidsgrupper som fokuserer på diplomatisk samarbeid, økt koordinasjon mellom givere og inkludering av lhbt i utviklingsagendaen.

I 2023 har FRI deltatt på 20 møter på nett. I tillegg har vi hatt et fysisk møte med tysk UD, som leder koalisjonen sammen med Mexico i perioden 2022-2024. Vi innledet om FRI's arbeid med religiøse ledere i Afrika på konferansen 'We believe in Change - Faith based actors and international human rights work for LGBTIQ+'.

EQUAL RIGHTS COALITION

FNs menneskerettighetsråd og FNs kvinnekommisjon

I FNs menneskerettighetsråd i Geneve, og i FNs kvinnekommisjon i New York jobber vi - sammen med globale partnere - frem motargumenter til de som hevder at det er en motsetning mellom rettighetene til lhbt-personer og såkalte tradisjonelle og familieverdier. Sammen med våre partner Global Interfaith Network sto vi for side-arrangementet 'Decolonizing the concept of Family: Advancing LGBTI Rights through Feminist and Decolonial Perspectives in the Global South' under Menneskerettighetsrådets 53 sesjon.

Internasjonalt informasjonsarbeid i Norge

Nettverkssamarbeid og kompetansestyrking av norske aktører

FRI er medlem av Forum for kvinner og utviklingsspørsmål. Vi deltar også i to nettverk, Nettverk for seksuell og reprodutiv helse og rettigheter og Nettverk mot skadelige skikker, der vi sørger for en samkjøring av innspill på kvinners rettigheter og likestilling til norske myndigheter

For å styrke kompetansen i norsk utviklings- og utenrikspolitikk arrangerer FRI jevnlig kurs for norske aktører. I 2023 har vi holdt kurs og informasjonsopplegg om situasjonen for lhbt internasjonalt for ansatte i Utenrikstjenesten, PLAN og Redd Barna. Vi har også hatt møter med Fellesrådet for Afrika, Atlas Alliansen, Kirkens Nødhjelp og Nettverk for Religion og utvikling.

Utstilling Skeive i Ukraina

Sammen med Helsingforskomiteen og en rekke andre aktører arrangerte vi Ukraina-utstilling på Albin Upp for å markere årsdagen for fullskala-invasjonen. Gjennom fotografier fra lhbt-aktivister synliggjorde vi at skeive er en del av sivilsamfunnet som rammes, og at skeiv aktivisme fortsetter, til tross for russisk aggresjon. Fotoutstillingen ble også vist under Oslo Pride.

Oslo Pride internasjonale program

Sammen med Amnesty, Helsingforskomiteen og Oslo Pride holder FRI hvert år et internasjonalt program der vi inviterer lhbt-organisasjoner fra Øst- og Sentral-Europa. Gjennom programmet legger vi til rette for nettverksbygging, informasjon ut til et norsk publikum og pådriverarbeid overfor norske myndigheter.

Fokus på Oslo Pride 2023 var den autoritære vendingen i Europa og hva Norge kan gjøre for å beskytte yrings- og forsamlingsfriheten. I tillegg til to godt besøkte publikumsarrangement i Pride-House, fikk aktivistene anledning til å holde appeller på regjerings-mottakelsen, mottakelsen i Rådhuset og fra scenen i Pride park.

Partnersamarbeid i Europa, Asia og Afrika

FRI har vært engasjert i internasjonalt programarbeid med støtte fra Norad og Utenriksdepartementet siden 2007 og har etablert seg som regjeringens mest sentrale norske partner i det internasjonale menneskerettighetsarbeidet for å fremme rettighetene til lhbt-personer i norsk utenriks- og utviklingspolitikk. Ved utgangen av 2023 har vi en internasjonal avdeling med fem ansatte, et årlig budsjett på om lag 22 millioner og 20 partnersamarbeid i Afrika og Asia. Vi har en rammeavtale med Utenriksdepartementet på 54 millioner (2023-2025) og en med Norad på 14,3 (2022-2024). I tillegg inngår vi i partnersamarbeid med en rekke lhbt-organisasjoner i Europa.

Øst-Europa: Støtte til utsatte lhbt-organisasjoner

Svært få lhbt-organisasjoner i Europa mottar statlig støtte til å drive rettighetsarbeid. EØS-midlene, som utlyses gjennom Active Citizens Fund, spiller derfor en avgjørende rolle for å mobilisere mot antidemokratiske krefter med økende gjennomslag i store deler av Europa.

I 2023 har FRI EØS-støttede partnersamarbeid med organisasjoner i Polen og Litauen. Samarbeidene spenner over tematiske områder som bekjempelse av hatkriminalitet, mobbing i skolen og hvordan drive lokalt og nasjonalt påvirkningsarbeid for å fremme rettighetene til lhbt-personer.

FRI reiste ned til Litauen i fem dager sammen med Skeiv Ungdom. Hvor vi hadde workshop med den litauiske skeive organisasjonen LGL og lokale lærere. De nordiske ambassadene var invitert sammen med politikere i skolesektoren for å diskutere utfordringene, og vi fikk sjansen til å formidle viktigheten av å ha en sterk ungdomsorganisasjon og vi fikk snakket mye om styrkene til Rosa kompetanse.

Afrika: Alliansebygging mellom lhbt-personer og religiøse ledere

I 2023 har vi fortsatt arbeidet i land der både kristne og muslimske religiøse ledere har oppfordret til vold, diskriminering og ekskludering.

Religiøse ledere har stor tyngde i mange afrikanske land. Den fortsatte kriminaliseringen av forhold mellom to av samme kjønn begrunnes ofte med religion og kultur. FRI's arbeid ble startet for å motarbeide vold og overgrep mot lhbt-personer. Vi har to hovedmålsettinger: Å skape inkluderende trosfellesskap og å motarbeide diskriminering innenfor andre viktige samfunnsområder der religiøse ledere har en sterk innflytelse. Blant disse er tilgang til helse, arbeid, utdanning og et nærmiljø fritt fra vold. Målet vårt er å få religiøse ledere til å delta i lhbt-organisasjonenes utadrettede virksomhet, enten dette er til helsepersonell, politi, lokale ledere, eller som rådgivere til nær familie. De religiøse lederne involveres også i pådriverarbeidet for avkriminalisering av seksualitet mellom to av samme kjønn.

I det sørlige Afrika har FRI inngått strategiske partnersamarbeid med lhbt-organisasjoner og nasjonale kirkeråd i Malawi, Mosambik, Sør Afrika, Lesotho og Botswana. Vi har sammen utarbeidet et intensivt kursopplegg som strekker seg over flere uker, der utvalgte religiøse ledere får en grundig innføring i kjønn, kjønnsbasert vold, seksuell orientering og kjønnsidentitet, og hvordan religiøse ledere kan møte mennesker på en måte som ivaretar alles iboende verdighet. I løpet av den siste fireårsperioden har mer enn 1000 religiøse ledere og skeive troende gjennomgått dette kurset. Etter endt kurs har deltakerne tatt opp inkludering av lhbt-personer i kirkegrupper i sine lokalsamfunn. I løpet av en fireårsperiode har kursdeltakerne gjennomført dialoger om inkludering av lhbt-personer med mer enn 500 kirkegrupper. Vi estimerer at vi på denne måten har nådd ut til flere tusen deltakere.

Den økte forståelsen gir konkrete resultater. I Botswana, der vår partner Legabibo lenge har kjempet for avkriminalisering av seksualitet mellom to av samme kjønn, har kirkerådet gått offentlig ut med støtte. I Mosambik, der vår partner Lambda kjemper for å registrere seg som lhbt-organisasjon, har kirkerådet gått ut med offentlig støtte.

I 2023 har partnerne våre i Kenya gjennomført dialoger og med foreldre/familie, helsearbeidere, politifolk og lokale ledere. I Kenya inkluderes både den kristne og muslimske delen av befolkningen. Den kontinuerlige dialogen har ført til en reduksjon av trusler og vold mot lhbt-personer i Vest-Kenya og på kysten.

Asia: Barn og unges rettigheter

Barn og unge som krysser kjønnsgrenser opplever ofte å bli utstøtt fra familie, skole og lokalsamfunn. Mange ender opp som hjemløse på gaten i verdens storbyer. For å få til globale endringer har FRI satt i gang et samarbeid med Redd Barna, som med sitt nedslagsfelt i mer enn 100 land er en av de største barnerettighetsorganisasjonene i verden. FRI samarbeider med Redd Barnas landkontor i Nepal, Filippinene, Kambodsja, Thailand og Vietnam og med lhbt-organisasjoner i de samme landene.

Dette rettighetsarbeidet har en direkte innvirkning på barn og unges liv der de er. I Nepal og Vietnam støtter vi foreldrenettverk som går offentlig ut med støtte til sine barn. På skoler og universiteter får skoleledelse, lærere og medelever kurs i inkludering. Partnerne våre driver også pådriverarbeid overfor myndighetene for å få mer kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold inn i nasjonale læreplaner.

Flere hundre lhbt-barn og unge har allerede fått støtte gjennom samarbeidet. Vi ser også en gradvis holdningsendring blant myndigheter, skoler og foreldregrupper: I begynnelsen var det vanskelig for Redd Barna å få tillatelse myndighetene til å gjennomføre arbeidet, men i løpet av prosjektperioden er lokale og nasjonale myndigheter trukket inn som samarbeidspartnere i tiltakets styringsgruppe.

Noe av det viktigste vi gjør på sikt er å øke kunnskap og eierskap hos Redd Barna og andre barne- og ungdomsrettighetsorganisasjoner. Vi jobber også for at lhbt-organisasjoner skal bli flinkere til å ta opp barn og unges rettigheter. Sammen med Redd Barna Norge organiserer vi regionale samlinger i Asia der partnerne deler erfaringer, informasjonsmateriale og diskuterer hvordan vi kan bli bedre på å inkludere lhbt-barn og unge på alle områdene de forskjellige organisasjonene jobber med. I oktober 2023 arrangerte FRI en tredagers samling for våre lhbt- og barnerettighetspartnere i Vietnam, og i november arrangerte vi en tredagers regional samling i Thailand med lhbt-organisasjoner og Redd Barna fra alle fem land.

Dette er nybrottsarbeid og FRI er fremdeles en av veldig få utviklingsaktører som jobber i skjæringspunktet lhbt- og barn og unges rettigheter, men vi ser at det er et tema som har fått mer fokus og som kommer til å få mer fokus fremover.

Kjønns mangfold

2023 ble nok et år i rekken av utfordrende år når det gjelder vårt arbeid på kjønns mangfoldsfeltet. Mange av oss sitter med en følelse av at den offentlige diskursen blir stadig hardere, og det fører til stor belastning for transpersoner, både de som deltar i diskursen og ikke.

Debatten er krass og til tider hatefull, og tidvis også over i grensen til direkte trusler. Den er også ikke kun teoretisk: det som diskuteres er innskrenkning av menneskers grunnleggende rettigheter til å leve fritt som seg selv, tilgang til det offentlige rom, rett til informasjon, og rett til medisinsk behandling. Dette oppleves av mange som en reell eksistensiell trussel.

Debattene handler oftere om at transfolk sine behov er et problem for samfunnet, snarere enn de reelle vanskene transpersoner opplever. Trenden med hatefull retorikk, hets og trusler fortsetter, men samtidig er det viktig å huske at transtematikk er oftere på agendaen enn noengang før.

I lys av dette er FRI aktiv i den offentlige debatten og ser at det er svært viktig å fremme en ryddig og faglig forankret debatt om kjønnsnormer, kjønnsbekreftende behandling og transpersoners rettigheter. Vi har deltatt i en rekke medieopptredener om alt fra tredje juridisk kjønn til behandlingstilbudet til transpersoner. Vi jobber også med konkret politisk påvirkning og mot beslutningstagere for å opplyse, informere, og sette fokus tilbake på levde liv. I tillegg bistår vi forskere, offentlige etater, familier, enkeltpersoner og samarbeidsorganisasjoner.

Tilbake steg på behandlingsfronten

Tidlig i året begynte de dårlige nyhetene, Esben Esther Pirelli Benestad mistet autorisasjonen som lege og hundrevis av transpersoner og andre stod uten sin behandler. Mange var desperate etter å få videreført sine resepter, utredningsløp ble avbrutt og vi opplevde en økende grad av folk som søkte informasjon om selvmedisinering. Andre igjen ønsket å flytte sin familie med kjønnskreative barn til regioner med lokale tilbud de har tillit til.

Nyheten førte også til et brått behov for å uttrykke frustrasjon med situasjonen, og vi var med å organisere 7 demonstrasjoner i 7 byer på litt over 24 timer. Demonstrasjonene ble fylt med appeller, frustrasjon, samhold og klemmer. Utover året ble det klart at Statens Helsepersonellnemnd omgjorde deler av beslutningen til Helsetilsynet, og at Esben Esther kunne praktisere som lege for transpersoner allikevel, men da kun under oppsyn i det offentlige, noe som skulle vise seg å ikke være så lett tilgjengelig.

Samtidig med dette var FRI ute og kritiserte den prosessen som har foregått rundt desentraliseringen av behandlingstilbudet. Da vi ble invitert inn i prosessene trodde vi det handlet om faktisk utforming av tilbudene, og det var ikke før vi ankom at vi innså at visse beslutninger allerede var tatt. Deriblant at tilbudet kun skal være for unge, med forskjellige tak i regionene (ca 18-22). Det fremstod også tidlig som at de hadde konkludert med at ingen av tilbudene skulle inneholde medisinsk behandling, men kun samtaleterapi og protesehjelp, i strid med den nasjonale retningslinjen for kjønnsinkongruens. Det hjalp ikke at brukerrepresentantene var i åpenbart mindretall, og flere aktører som best kan beskrives som anti-trans også var invitert inn. Det førte til at brukerrepresentanters meninger og ønsker, med direkte erfaring med å være trans og motta kjønnsbekreftende behandling i tillegg til faglig kunnskap, ble likestilt med individer uten som forventet avvist.

UKOM-rapporten

Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenester leverte sin rapport "Pasientsikkerhet for barn og unge med kjønnsinkongruens" hvor de anbefalte at medisinsk behandling av unge transpersoner skulle omklassifiseres til "eksperimentelt", mot gjeldende råd. Noe som ikke bare vil innskrenke tilgangen til behandling man har rett på, og gitt i Norge i årevis, men også tvinge alle til å delta i studier om man skal kunne få kjønnsbekreftende hormonell behandling. Vi opplever det som uetisk i seg selv å tvinge folk til å bli forsket på, men når vi også tar inn i regningen at den forskningen Rikshospitalet har gjennomført på oss tidligere er sterkt kritisert og funnet uetisk, deriblant av Sykepleien.no, så kan ikke dette anses som forsvarlig. Sammen med Pasientorganisasjonen for Kjønnsinkongruens og Skeiv Ungdom, klagde vi inn rapporten for å ha flere grove feil, svakt faglig grunnlag og være et resultat av frykt fremfor fag. Den hadde emosjonelt ladet terminologi og inkluderte ikke målgruppen den handlet om i utformingen. Klagen kan leses i sin helhet på våre nettsider.

Denne rapporten ble også grunnlaget for at Helse Vest erklærte på vegne av regionene, at de regionale tilbudene ikke skulle inneholde hormonell behandling.

Regjeringen lanserte sin nye handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold, og daværende leder i FRI, Inge Alexander Gjestvang uttalte at punkt 38, å ferdigstille et helhetlig, tverrfaglig, regionalt behandlingstilbud for personer med kjønnsinkongruens, hastet mest. Vi etterlyste også tydeligere ansvarsfordeling av punktene, slik at vi risikerer en situasjon der "alles ansvar" blir til ingens.

Utredning av tredje juridisk kjønn

I tråd med Bufdirs utredning om et tredje juridisk kjønn, så ble advokatbyrået Lund og Co hyret inn for å komme med en juridisk betenkning i relasjon til lovverk og menneskerettslige forpliktelser. De landet på at innføringen av en ny juridisk kjønnskategori ikke ville kollidere med våre menneskerettslige forpliktelser. Dette lovet godt og støttet godt opp rundt våre innspill til utredningen, hvor vi gikk sammen med Pasientorganisasjonen for Kjønnsinkongruens, Skeiv Ungdom og Skeiv Verden for å levere et grundig og viktig innspill, som skulle ligge vedlagt den ferdige utredningen.

Utredningen ble endelig levert rett før kulturminister Anette Trettebergstuen gikk av, og det er kun tiltak 2 som vil representere en faktisk innføring av et tredje juridisk kjønn. Utredningen landet på at Norge kan innføre en tredje kjønnskategori, og tok også for seg det juridiske og økonomiske aspektet av å gjøre slikt. Dessverre viste den også at det største hinderet for innføring av dette, er at det allerede er fastsatt en endring av vårt system for personnummer i 2032, da vi går tom. Dagens system er nemlig kjønnen og koblet opp mot de to eksisterende kjønnskategoriene, og synliggjøres i tredje siste sifferet. For å innføre et tredje juridisk kjønn må derfor denne endringen fremskyndes først, før et tredje juridisk kjønn kan innføres ordentlig.

Norge falt også på ILGA-Europe sitt regnbuekart, og fikk kun en 67% score, som førte til et fall fra delt fjerdeplass, til en 9. plass i 2022, dette skyldes i stor grad at vi manglet et forbud mot konverteringsterapi, et tredje juridisk kjønn og at vi i svært liten grad ivaretar personer med variasjoner i kjønnskarakteristikk i tilstrekkelig grad.

Helsestasjonen for kjønn og seksualitet

Vår tillit til Helsestasjonen for Kjønn og Seksualitet (HKS) bestod, og det var med sorg vi mottok nyheten om at Oslo kommune fikk avslag på sin søknad om å gjøre HKS til et nasjonalt kompetansesenter. Vi fikk aldri helt klarhet i hva grunnlaget var, da ønsket var at den kompetansen og tilliten HKS har, skulle nå det ganske land, fremfor bare individer under 30 innenfor Oslos grenser. HKS kom også under press fra den nasjonale behandlingstjenesten i det offentlige, da lederne ved behandlingstjenesten skrev innlegg hvor de gikk til angrep på HKS, som førte til at leder i FRI, sammen med rådgiver på kjønns mangfold kom HKS til forsvar, og minnet den nasjonale behandlingstjenesten på at de ikke bygger tillit ved å angripe andre aktører som har mer tillit blant brukerne.

Tillit og mistillit ble enda mer synlig da Nordlandsforskning på oppdrag for Bufdir slapp sin rapport om "Likeverdig helsehjelp til personer med kjønnsinkongruens". Rapporten viser tydelig hvordan den nasjonale behandlingstjenesten for transseksualisme har svært lav tillit blant brukerne, mens HKS nyter høy tillit, til tross for å være et langt mer avgrenset tilbud. Rapporten viste også hvordan så godt som alle informantene hadde negative opplevelser i møte med den nasjonale behandlingstjenesten og rapporten anbefalte at behandlingstilbudet måtte følge den internasjonale diagnosemanualen ICD-11, de internasjonale behandlingsstandardene Standards of Care 8 og ikke minst Norges egen nasjonale retningslinje for kjønnsinkongruens. Den anbefalte også at ikke-binære skulle få et helhetlig og individualisert tilbud, noe som fremdeles ikke er tilfellet.

Året ble også preget av mye forvirring rundt endringer i behandlingstilbudet og tilgang. Via media fikk vi vite at helsetopper skulle vurdere om hormonbehandling av transpersoner skulle omklassifiseres som eksperimentell, helt uten samtale med oss. Vi opplever at retten til brukermedvirkning står svært svakt på dette feltet og aktivt utelates når det ikke er behagelig å ha oss der. Vi krevde så møter med Helsedirektoratet som resulterte i at de fasiliterte møter med den nasjonale behandlingstjenesten, de regionale fagdirektørene, de regionale sentrene og oss. Vi gav våre faglige og erfaringsmessige tilbakemeldinger på det vi fikk høre, samt transpersoners behov og ønsker for behandlingssystemet. Det første møtet var i september 2023 og det neste blir i mars 2024, hvor vi også ønsker å få en oppdatering om hvorfor vi ikke har vært inkludert i møtene rundt hvorvidt kjønnsbekreftende behandling til de under 18 skal regnes som eksperimentelt.

FRI og Amnesty gikk også sammen om å gi analysebyrået Analyse og Tall i oppdrag å se hvor mye hat og negative holdninger mot Pride og transpersoner hadde økt i årene som hadde gått. Rapporten de produserte dreide seg om perioden 2018 til 2022 på plattformene Twitter (nå "X") og Facebook. Funnene var nedslående men støttet i stor grad de erfaringene og magefølelsen vi hadde. Antallet twittermeldinger om transpersoner har økt fra 1 485 i 2018 til 23 465 i 2022, kritikken har økt massivt, og den synlige støtten har sunket. Den fant også at 3 av 4 av mediesidene som publiserer flest innlegg om skeiv tematikk, er kristne aviser. Spesielt temaer som kjønnsidentitet og barn genererer mest oppmerksomhet. Rapporten viste også hvilke politikere og partier som var mest opptatt av skeive og KRF troner langt over de andre her. Rapporten kan leses i sin helhet på våre sider.

Ved siden av alt dette har vi også veiledet internt og eksternt i saker rundt kjønns mangfold, vi har bistått fylkeslag, Rosa kompetanse, offentlige og private aktører i stor grad.

Og ikke minst ble Transpolitisk Utvalg i FRI gjenopprettet. Utvalget består av frivillige og tillitsvalgte i flere deler av organisasjonen, godt spredt rundt om i landet. De skal bistå organisasjonen med særskilt fokus på transhelse.

Rosa Kompetanse

Rosa kompetanse er den nasjonale fagavdelingen i FRI. Våre ansatte jobber med å tilby kompetanseheving og faglig veiledning knyttet til temaene seksuell orientering, kjønnsidentitet og inkluderende praksis til ansatte og profesjonsstudenter i helse-, barnevern-, skole-, barnehage- og justissektorene, samt til arbeidsplasser over hele landet. Kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold blant ansatte er avgjørende for å sikre likeverdige og gode tjenester til de av oss som bryter med normer for kjønn og seksualitet, så for Rosa kompetanse er nettopp kompetanse det verktøyet vi bruker for å bedre livsvilkårene for skeive i landet.

I løpet av 2023 har teamet som helhet avholdt mer enn 270 unike oppdrag. Noen oppdrag har vært felles/tellende for flere tiltak samtidig (f.eks barnehage og skole, eller felles for helse og barnevern), mens majoriteten av våre kurs har vært siktet inn mot en spesifikk målgruppe (f.eks ansatte i politiet). Vi er stolte av at vi i løpet av 2023 har avholdt kurs i samtlige av landets fylker. Samtidig ser vi at det er store forskjeller på hvilke deler av landet som i stor grad etterspør kurs fra oss og hvilke deler av landet som ikke gjør det, og vi vil i 2024 arbeide for å få en enda større geografisk spredning av våre kurs. (Bilde: Fornøyd avdelingsleder Marthe Holmedal Øvrum etter kurs under Senja Pride.)

Som fagavdeling er Rosa kompetanse opptatt av å være i utvikling, og å kontinuerlig jobbe med kvalitetssikring av vårt arbeid. Det innebærer både at vi har ansatte som har god kunnskap om og/eller erfaring fra sektorene de underviser for, at vi gjennom året bruker en god del tid på å holde oss oppdatert på relevant forskning og viktige ting som skjer innenfor de sektorene vi underviser for, at vi får kursdeltakerne våre til å evaluere kursene vår/komme med tilbakemelding, og at vi samarbeider med dyktige fagfolk og viktige aktører innenfor de ulike sektorene vi tilbyr undervisning til.

Som en del av arbeidet med utvikling og kvalitetssikring av vårt arbeid, har vi i 2023 hatt en rekke fagdager for teamet, med temaer som interseksjonalitet, nevromangfold, samtalefasilitering, gjennomgang av ny forskning mm. I september 2023 arrangerte vi en felles fagdag med ansatte i Skeiv Verden, Skeiv Ungdom og Skeiv Kunnskap (FRI Oslo og Viken). Her holdt Skeiv Verden en workshop om interseksjonalitet, vi fikk besøk av Dembra (demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme), og vi fikk diskutere vanskelige spørsmål de ulike organisasjonene opplever å få når vi holder kurs samt hvilke tips vi gir for å sikre en mer inkluderende praksis.

En annen viktig faktor for å sikre kvaliteten og relevansen av Rosa kompetanse sitt arbeid er samarbeidet vi har med våre referansegrupper. Hvert av Rosa kompetanses statlig finansierte tiltak (barnehage, skole, helse/sosial, barnevern, justis) har sin egen referansegruppe bestående av dyktige fagfolk fra den enkelte sektor og representanter fra ulike organisasjoner på feltet (F.eks er både Utdanningsforbundet, Redd Barna, Skeiv Verden m.fl representert i våre referansegrupper). Referansegruppene møtes 2-3 ganger i året, og bidrar aktivt med å holde våre ansatte faglig oppdatert. En gang i året samler vi samtlige av referansegruppene til vårt årlige nettverksseminar, og også i 2023 opplevde vi det som en god arena både for faglig utvikling og nettverksarbeid.

Teamet

Det har vært flere endringer på Rosa kompetanse-teamet i løpet av 2023.

Rk helse-og sosial:

Etter strålende innsats som tiltaksleder for Rosa kompetanse helse-og sosial gjennom flere år, bega Nanna Klingenberg seg ut på nye faglige utfordringer, og sa opp sin stilling hos oss i starten av 2023. Charlotte Høibråten (tidligere rådgiver i Rk helse/sosial) er nå tiltaksleder for tiltaket. Mathias Holst jobber fortsatt både som tiltaksleder for Rosa kompetanse arbeidsliv, og som rådgiver i Rosa kompetanse helse- og sosial. I september 2023 fikk vi også gleden av å få sykepleier Marit Myreng som et tilskudd på teamet i rollen som rådgiver i Rosa kompetanse helse-og sosial. Marit har jobbet en rekke år i Sex og samfunn, og tar med seg solid kompetanse både om seksuell helse, kjønnsmangfold, seksualitetsmangfold og helsefag generelt inn i tiltaket og på teamet.

Rk barnevern:

Tiltaksleder Heidi Leona Norum Wilmar gikk ut i permisjon høsten 2023. Fra slutten av november 2023 har Linda Venås Røberg, barnevernspedagog med bred erfaring fra arbeid i ulike barnevernstjenester, gått inn i rollen som vikarierende tiltaksleder for Rosa kompetanse barnevern.

Rk skole:

I 2022 hadde vi tre ansatte i Rosa kompetanse skole, men pga usikker finansiering (omlegging og endring av ulike tilskuddsordninger både i 2023 og 2024) har vi ikke hatt mulighet til å ha flere enn to ansatte på tiltaket i 2023 etter at Omar Orhan Akhtar begynte i ny jobb i januar 2023. Tiltaket drives i dag av tiltaksleder Eivind Bjørkgård Moe og rådgiver Miriam Aurora Hammeren Pedersen. Vi håper på økt tilskudd i 2024, og mulighet til å ansatte en rådgiver til (felles for barnehage og skole-tiltaket) i august 2024.

Rk barnehage:

Linn Yttervik er og har vært fungerende tiltaksleder for Rosa kompetanse barnehage i 2023. Tiltaksleder Sunniva Jarmann har vært i permisjon store deler av 2023 (og er fortsatt i permisjon per våren 2024).

Rk justis:

Elsa Skjong-Arnestad er tiltaksleder og eneste ansatt i Rosa kompetanse justis, og har hatt den rollen gjennom hele 2023.

Rk arbeidsliv:

Mathias Holst er tiltaksleder for Rosa kompetanse arbeidsliv, og jobber også som rådgiver i Rosa kompetanse helse-og sosial.

I tillegg til de ansatte på de spesifikke tiltakene, har Rosa kompetanse-teamet blitt ledet av avdelingsleder Marthe Holmedal Øvrum siden august 2021.

Nettverksseminar 2023

Rosa kompetanses årlige nettverksseminar ble i 2023 holdt i første etasje i Mariboegs gate 13 hvor FRI's sekretariat har kontor. Nettverksseminaret er en viktig arena for fagavdelingen, der særlig medlemmene i referansegruppene til Rosa kompetanse inviteres inn til å møtes og diskutere på tvers av sine sektorer. Seminaret brukes som en anledning til nettopp å møtes på tvers, få en faglig oppdatering på relevante temaer og samtidig takke referansegruppene for innsatsen gjennom året.

På programmet stod skeive barns rettigheter og utsatthet i regi av Redd Barna, bokbad med Benjamin Silseth, presentasjon av studie om jordmødres tanker om møter med gravide transmenn, workshop om menneskemøter i møte med det ukjente, rapportpresentasjon om yringsklimaet for skeive på Twitter og Facebook i regi av Amnesty før møte i referansegruppene og festmiddag på kvelden.

(Foto: Rosa kompetanse)

Helse og sosial

Rosa kompetanse så dagens lys allerede i 2006, som et direkte svar på de helse- og levekårsutfordringene forskningen viste at lesbiske og homofile hadde. Tiltaket var rettet inn mot ansatte i helse- og sosialsektoren, med mål om å øke kunnskapen om skeive i sektoren for å fjerne barrierer som hindrer skeive i å ha tilgang på nødvendige helse- og omsorgstjenester, og med det skape mer likeverdige tjenester.

Det overordnede målet med tiltaket har vært, og er fortsatt, å bedre levekårene og livskvaliteten til de av oss som bryter med samfunnets normer for kjønn og seksualitet, samt å sikre tilgang til reelt likeverdige tjenestetilbud. For å få til dette underviser vi både studenter og aktive tjenesteytere om inkluderende praksis, minoritetsstress, interseksjonalitet, kjønns- og seksualitetsmangfold og om hvordan diskrepans innen helse- og levekår kan påvirke skeive liv. Vi har i en årrekke mottatt årlig finansiering fra Helsedirektoratet, men den gamle ordningen ble avviklet og erstattet med en ny som ikke var på plass før i juni 2023. Da ordningen og søknadsprosessen omsider var gjennomført fikk vi for tilskuddsåret 2023 fikk vi innvilget tilskudd på 2 750 000 kr.

Rosa kompetanse helse og sosial gjennomførte totalt 76 undervisningsoppdrag i 2023 (av disse teller 12 av oppdragene også på andre tiltak). Flere av disse var knyttet til diverse Regnbuefyrårn-prosesser, et spennende samarbeid med Skeiv kunnskap i FRI Oslo og Viken som vi er svært glade for å være en del av.

Vi hadde også et vellykket samarbeid med Vestre Viken HF, som ønsket seg en kursrekke fra oss på alle sykehusene i helseforetaket. I tillegg til de avholdte kursene, har flere avdelinger ønsket oss tilbake og booket oss inn i 2024. Vi gleder oss også over et styrket samarbeid med flere av profesjonsorganisasjonene, deriblant Norsk psykologforening (NPF). I 2023 ble Rosa kompetanses kurs godkjent av NPF som "vedlikeholdsaktivitet for psykologspesialister".

I tillegg til å drive undervisning ønsker Rosa kompetanse helse og sosial også å være et kompetansemiljø som bistår helse- og sosialsektoren med bred kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold. Vi benyttes jevnlig som faglig innspillsleverandør i ulike fora, eksempelvis til referansegrupper for forskningsprosjekter, utvikling av undervisnings- og informasjonsmateriell og lærebøker, samt diverse høringsinnspill knyttet til helse- og sosialfaglige utdanningsløp, handlingsplaner og nettverk for seksuell helse og reproduktive rettigheter.

I 2023 har vi deltatt på flere innspillsmøter, blant annet i forbindelse med Norsk sykepleierforbunds dokument om mangfold og inkludering, og innspill til Senter for kvalitet i legetjenester (SKIL) sitt kurs om kjønns- og seksualitetsmangfold. Vi har også samskrevet flere felles høringsvar med SRHR-nettverket som Rosa kompetanse helse og sosial er en del av. Tiltaket får også en del forespørsler om veiledning i enkeltsaker, noe vi har bidratt med når vi har hatt mulighet til det. Dessverre må vi avvise mange forespørsler om både oppdrag og veiledning av kapasitetshensyn.

Tilskuddsordningen vi fikk midler fra i 2023 er videreført, og i desember søkte vi midler for 2024, som vi avventer svar på.

Skole

Rosa kompetanse skole har som mål å bidra til at skolen skal være et sted der elever som bryter med normer for kjønn og seksualitet kan være seg selv og kjenne seg trygge og inkluderte. For å få til dette underviser vi skoleansatte og lærerstudenter i hele landet på temaer som kjønns- og seksualitetsmangfold, familiemangfold og inkluderende praksis.

I 2023 har vi gjennomført 65 kurs og har møtt rett i underkant av 3300 lærerstudenter og skoleansatte, noe vi er veldig fornøyd med.

(Foto: Rosa kompetanse)

Barnehage

Rosa kompetanse barnehage er Rosa kompetanses yngste tiltak. Tidlig innsats er avgjørende for å hindre utenforskap og diskriminering, og de er svært glade for at Helsedirektoratet i 2017 besluttet å tildele midler til å opprette et tiltak som retter seg mot barnehageansatte.

Tiltakets mål er å bidra til et helsefremmende og trygt psykososialt miljø i barnehagen, der alle kan uttrykke seg fritt, være den de er, og samtidig være trygge og bli inkludert. Kursene de holder tar utgangspunkt i barnehagens styrende dokumenter. RK barnehage gjennomfører kurs for ansatte i barnehager, foresatte og studenter tilknyttet barnehagelærerutdanningene.

Barnehagesektoren etterspør mer kunnskap om kjønnsidentitet, seksuell orientering og inkluderende praksis, og de er glade for å kunne tilby perspektiver og verktøy som ansatte og studenter kan bruke i arbeidet med å skape en barnehage med rom for alle barn og familier.

RK Barnehage har i 2023 hatt 41 oppdrag. De fleste kursene er gjennomført fysisk, men vi har også holdt noen større, digitale kurs. Til sammen har de møtt rundt 2400 mennesker tilknyttet barnehagesektoren. Rosa kompetanse barnehage opplever stor etterspørsel, men på grunn av manglende ressurser har tiltaket fremdeles bare 1 ansatt.

De er veldig stolte av det de har klart å utrette med midlene de har til rådighet, men arbeidet for å sikre nok finansiering til å møte etterspørselen fortsetter.

Barnevern

Rosa kompetanse barnevern har som mål å øke kompetansen om kjønns mangfold, seksualitets mangfold og inkluderende praksis i alle deler av barnevernet. Vi tilbyr kurs og faglig bistand til ansatte i barneverntjenestene, barnevernsinstitusjoner, fosterhjem og andre tiltakspersoner, samt underviser på høyskoler og universiteter på utdanninger knyttet til arbeid i barnevernet.

Rosa kompetanse barnevern er finansiert av Barne, ungdoms- og familiedirektoratet, og i 2023 fikk vi en øremerking på 700 000 i statsbudsjettet. I 2023 holdt vi 22 kurs for de ulike delene av barnevernet. Det var mellom 6 og 300 deltakere på kursene (noen kurs har vært felles med andre tiltak), med et snitt på ca 40 deltakere.

Selv med to avlyste kurs pga sykdom, er vi godt fornøyde med hvor mange kurs vi har klart å gjennomføre ilt 2023. Vi regner med at vi har nådd mellom 600-700 fagpersoner tilknyttet barnevernet i 2023, noe som kommer enda flere barn, ungdommer og familier til gode. Det viktigste for Rosa kompetanse barnevern er at kompetansen vår blir tilgjengelig for fagfolk som har behov for den, uavhengig av størrelsen på kommunen eller tjenesten. Derfor reiser vi både til bittesmå kommuner og tjenester med få ansatte, og til større tjenester med mange ansatte.

I 2023 har vi også bidratt med kompetanse inn i flere prosesser på barnevernsfeltet. Vi har bidratt inn i referansegruppe for utarbeidelsen av masteremne om seksuell helse i barnevernet, samt i referansegruppe for utarbeidelse og utvidelse av grunnmodell for hjelpetiltak i barnevernet i regi av Bufdir. Vi har skrevet en artikkel i Blikk om ivaretagelse av skeive i barnevernet, samt bidratt i en artikkel i Fontene om nye verktøy i barnevernet om kjønn- og seksualitets mangfold. Vi har også hatt flere samarbeidsmøter med ulike aktører med tanke på kompetanseheving hos tjenester på feltet. Vi er også stolte av at nettsiden vår www.lhbti barnevern.no jevnlig besøkes, som gir barnevernsansatte en ekstra ressurs utenom kurstilbudet vårt.

Justis

Siden 2011 har Rosa kompetanse justis jobbet for å heve kompetansen i justissektoren, og særlig i politiet, om likeverdige tjenester, kjønns- og seksualitetsmangfold i tillegg til hatkriminalitet. Tiltaket jobber også med å spre kunnskap om hatkriminalitet blant de av oss som er skeive, som ledd i å få flere til å anmelde og samtidig få mer kunnskap om hvorfor en eventuelt ikke anmelder. Tiltaket har blant annet som mål å bidra til å få ned mørketallene på hatkriminalitet og bidra til at politiet har nødvendig kunnskap som ledd i det tillitsbyggende arbeidet.

Tiltaket fikk i 2023 en øremerking over statsbudsjettet på 1 000 000 kroner, i tillegg til tilskudd på 150 000 kroner fra tilskuddsordningen rettet mot kriminalitetsforebygging. Sistnevnte skulle benyttes til å holde åpne kurs i politidistriktene der samtlige utgifter, inkludert lokale, skulle dekkes over disse midlene. Øremerkingen over statsbudsjettet innebar at tiltaket for første gang på flere år var fullfinansiert.

Det ble i løpet av 2023 holdt 29 oppdrag. Inkludert i dette var utvikling av et webinar i fem deler i samarbeid med Politidirektoratet. Webinalet gikk live våren 2023, og opptak av disse ble gjort tilgjengelig på politiets læringsportal Ransel. Oppdragene forøvrig har blant annet inkludert kursing av verksbetjenter i Kriminalomsorgen, ansatte i Oslo fengsel, kompetanseteam på hatkriminalitet i politiet, ansatte ved Politihøgskolen og PST samt tillitsvalgte i Politiets Fellesforbund. Tiltaksleder ledet i tillegg en panelsamtale under Regnbuedagene i Bergen om politiet og tillit, samt en samtale med politidirektøren om samme tema på Pride House i Oslo. Det ble også holdt et åpent kurs for FRIs medlemmer og andre interesserte om vernet mot hatkriminalitet.

Fullfinansiering av tiltaket har gjort det mulig å jobbe mer systematisk med innsalg av kursing samt sette i gang et større arbeid med kompetanseheving innenfor kriminalomsorgen. Dialog om sistnevnte med Kriminalomsorgsdirektoratet ble innledet på høsten.

Arbeidsliv

Foredraget «Rosa kompetanse arbeidsliv» er FRIs kurstilbud til arbeidsplasser som ønsker generell kompetanseheving på kjønns- og seksualitetsmangfoldet. I motsetning til de andre tiltakene fra FRIs fagavdeling, er ikke «Rosa kompetanse arbeidsliv» sektorspesifikt, og passer sånn sett for alle. Tiltaket har vært i drift siden 2014, og mottar henvendelser fra de fleste deler av arbeidslivet. I tillegg underviser vi også for forbund, foreninger og idrettslag, for å nevne noen.

Foredraget er bygget opp etter samme mal som de øvrige tiltakene fra Rosa kompetanse. Hensikten er å gi publikum en innsikt i tall og statistikk fra forskningen på feltet, begrepsavklaringer og innspill på hva som kan kjennetegne et godt språk og gode møter mellom mennesker. Som alltid skal våre deltakere oppleve Rosa kompetanse som faglig forankret, praksisnært og motiverende.

Evalueringer viser at «Rosa kompetanse arbeidsliv» blir svært godt tatt i mot av publikum, og høster gode tilbakemeldinger fra deltakerne. I løpet av 2023 har pågangen vært stor, og det har til tider vært noe ventetid for å arrangere et kurs.

Viljar Eidsvik, leder i FRI

Lin K. Hauglund, sekretariatsleder i FRI

2023

